

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **N. M.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2019, čj. OAM-143/LE-LE05-VL16-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 2. 2020, čj. 28 Az 3/2019-51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8 228 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 6. 8. 2018 podal žalobce (státní příslušnost Ukrajina) žádost o mezinárodní ochranu. V řízení o žádosti o mezinárodní ochranu mj. uvedl, že kvůli situaci, která je v jeho zemi, se nechce vrátit na Ukrajinu. Žalovanému sdělil, že téměř celý život žil v Doněcku, pouze asi tři měsíce v roce 2014 pobýval v Záporožské oblasti. V letech 2014 a 2017 pobýval v Polsku a v květnu a červnu 2018 byl na návštěvě u známých v ČR. Dále stěžovatel popsal své problémy na Ukrajině, konkrétně bezpečnostní situaci, nadále probíhající válku a strach tam zůstat, má obavu o sebe, o dítě a těhotnou družku. Osobně zastává proukrajinské názory a za jeho postoj jej v místě bydliště nemají rádi. Mnoho jeho známých bojuje ve prospěch doněckého režimu a právě ti mu jeho názory vytýkají. Popsal rovněž konflikt, který se stal dne 24. 7. 2018, kdy byl zadržen policií, protože u sebe neměl doklady. Policie ho odvezla do cely a následně byl separatistickými vojáky odvezen k práci na úpravách zákopů u zaminované oblasti. Tam byl celkem 3 dny, pak jej pustili domů. Stěžovatel vysvětlil, že ti, kdo ho na práci odvedli, byli ozbrojenci. Upřesnil, že tato

praktika je častá v situaci, kdy je někdo zadržen během zákazu vycházení nebo se z nějakého důvodu ocitne na policii. Podle stěžovatele nemělo smysl stěžovat si na chování ozbrojenců a měl strach, neboť úřady s ozbrojenci spolupracují. Stěžovatel uvedl, že neví, zda by si pro něj ještě jednou nepřišli. K tomu dodal, že má podezření na vzdáleného příbuzného bývalé manželky, který bojuje a má vysokou hodnotu, že stojí za všemi příkořími, která se stěžovateli dějí. I bývalá manželka mu jednou volala a vyhrožovala mu, že když přijede do Doněcka, bude uvězněn, neboť to ona zařídí. Bývalá manželka stěžovatele nenávidí, protože je proukrajinský a ona proruská. K možnosti vnitřního přesídlení stěžovatel uvedl, že tři měsíce v roce 2014 pobýval v Záporoží. V tomto místě však měl problémy s bydlením, nesehnal práci, byl osočován, že je separatista, a nebyly tam dobré lidské vztahy. Zvažoval možnost přesídlit tam i později, avšak po předchozí zkušenosti se o to již nepokoušel. Navíc zaslechl, že se tam již ani nevyplácejí příspěvky. K dotazu žalovaného stěžovatel uvedl, že v případě návratu do doněcké oblasti se obává toho, že jsou život jeho a jeho rodiny v ohrožení, mohou tam zahynout, padnout jako oběti války. Dodal, že existuje hodně případů, kdy lidé zmizeli beze stopy.

[2] Rozhodnutím ze dne 7. 1. 2019 žalovaný rozhodl, že se žalobci mezinárodní ochrana dle § 12 až 14b zákona o azylu neuděluje. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke krajskému soudu, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítl, že se žalovaný ani krajský soud nevypořádali s tím, že stěžovatel je se svou rodinou součástí sociální skupiny, a to lidí pocházející z doněcké a luhanské oblasti, kteří se na Ukrajině potýkají s existenčními problémy, a porušili mj. směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany.

[4] Stěžovatel uvedl, že v řízení o mezinárodní ochraně uváděl skutečnosti svědčící o tom, že trpěl pronásledováním pro svou příslušnost k sociální skupině. Pomoc od státních orgánů je podle stěžovatele nereálná. Žalovaný ani krajský soud ve svých rozhodnutích neuvedli podložené úvahy o tom, že ukrajinské státní orgány by byly schopny a ochotny poskytnou stěžovateli účinnou ochranu (srov. rozhodnutí NSS ze dne 26. 2. 2020, čj. 10 Azs 278/2019-57, rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2004, čj. 6 Azs 479/2004-41, a ze dne 25. 7. 2013, čj. 5 Azs 11/2012-23). U incidentů, které se staly stěžovateli v zemi původu, je nutné zkoumat, zda neindikují přiměřenou pravděpodobnost pronásledování rodiny stěžovatele z azylově relevantních důvodů.

[5] Stěžovatel upozornil na to, že vnitřně přesídlené osoby mají značné existenční problémy a čelí odsudkům ze strany majoritní společnosti. Stěžovatel rovněž podotkl, že jeho rodina neovládá ukrajinštinu, a proto by měli při realizaci vnitřního přesídlení ještě mnohem větší problémy. Dopady pro nezletilé děti stěžovatele by byly značné. S těmito tvrzeními se krajský soud vůbec nevypořádal.

[6] Podle stěžovatele by neudělení mezinárodní ochrany (resp. doplňkové ochrany) bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Stěžovatel spolu s družkou pečují o nezletilé

pokračování

děti, které jsou zranitelnými osobami. Na Ukrajině v oblasti, odkud pocházejí, by jim hrozilo nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestání, případně ohrožení života a zdraví v důsledku vnitřního ozbrojeného konfliktu. Stěžovatel nemožnost vyřešení problému prostřednictvím vnitřního přesídlení v řízení před žalovaným i krajským soudem náležitě odůvodnil. Žalovaný ani krajský soud naopak řádně nezduvodnili, zda je vnitřní přesídlení fakticky možné. Stěžovatel se domnívá, že vnitřní přesídlení nedává záruky k tomu, že by byla ochráněna jeho práva a práva jeho rodiny (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2018, čj. 4 Az 26/2017-50).

[7] Stěžovatel dále uvedl, že vnitřní přesídlení, případně neudělení mezinárodní ochrany by bylo v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Rodinný život stěžovatel v současné době rozvíjí v ČR. V zemi původu nemají žádné podpůrné prostředí a zázemí.

[8] Navrhl, aby NSS napadený rozsudek zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou. Uvedl, že přihlédl k individuálním okolnostem daného případu. Argumentace stěžovatele není schopna zpochybnit možnost vnitřního přesídlení v jeho zemi původu. Žalovaným nebylo stěžovateli předestřeno, aby se na pomoc obracel na separatisty, kteří ovládají doněckou oblast. Stěžovatel může realizovat vnitřní přesídlení, jak vyplývá z aktuálních zpráv o zemi původu a současné judikatury. K zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele žalovaný konstatoval, že stěžovatel v ČR založil rodinný a soukromý život v době, kdy jeho situace byla nejistá. Nelze se proto nyní odvolávat v tomto ohledu na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nadto podotkl, že jeho družka je také ukrajinské státní příslušnosti. Podle názoru žalovaného byl v projednávané věci dostatečně zjištěn skutkový stav věci a jeho závěry, jakož i závěry krajského soudu jsou dostatečně zdůvodněny.

[10] Navrhl, aby NSS kasační stížnost odmítl, případně zamítl.

[11] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39).

[12] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[13] Stěžovatel vznesl námitky týkající se nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. K nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí lze poukázat na rozsudky ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS atd. Krajský soud postupoval v souladu s touto judikaturou. Napadený rozsudek krajský soud řádně zdůvodnil a srozumitelně vysvětlil, proč rozhodl tak, jak uvedl v jeho výroku. Z rozsudku je zřejmé, jak uvažil o stěžovatelových námitkách. Ke konkrétním otázkám se NSS vyjádří dále.

[14] Stěžovatel se v zemi svého původu cítil pronásledován a znevýhodněn z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, a to skupině lidí pocházející z doněcké a luhanské oblasti, kteří mají v zemi původu existenční problémy. V oblastech, odkud pocházejí, jsou vystaveni represi, neboť zastávají proukrajinské názory (viz konkrétní incidenty stěžovatele). V ostatních částech země nemohou sehnat ubytování, práci atd. Z tohoto důvodu se domnívá, že u něho byly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 či podle § 14a zákona o azylu.

[15] NSS již dříve k příslušnosti k určité sociální skupině uvedl, že „*obavy z vykonání krevní msty z důvodu příslušnosti k rodině nejsou bez dalšího pronásledováním dle díky § 2 zákona o azylu. Za určitých podmínek jim však být mohou, a to zejména tehdy, pokud má příslušnost ke konkrétní rodině negativní dopad na přístup k ochraně ze strany státu nebo pokud stát není schopen či ochoten účinnou ochranu zajistit*“ (rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, čj. 6 Azs 230/2014-67).

[16] Ve stěžovatelově případě se bude jednat především o posouzení, zda se může se svými problémy obrátit na státní orgány, stejně jako o dostupnost a účinnost této ochrany (viz rozsudky NSS ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008-62, ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57, či ze dne 25. 1. 2011, čj. 6 Azs 36/2010-274, č. 2290/2011 Sb. NSS). NSS ve svých dřívějších rozhodnutích uvedl, že situace na východě Ukrajiny není stabilizována. U lidí pocházejících z této části je však nutné zkoumat, zda u nich lze realizovat vnitřní přesídlení. V této souvislosti je též vhodné poukázat na rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008-68, č. 1840/2009 Sb. NSS, v němž byl vysloven závěr, že „*v případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.*“ Žalovaný vzal v úvahu, že stěžovatel pochází z oblasti zasažené válečným konfliktem a posuzoval možnost vnitřního přesídlení a dospěl k závěru, že vnitřní přesídlení u stěžovatele je realizovatelné, a to vzhledem k tomu, že na Ukrajině je poskytována ochrana a pomoc vnitřně přesídleným osobám (str. 13 a 14 rozhodnutí žalovaného). Na Ukrajině je oproti minulému stavu již dostatečně zajištěna pomoc vnitřně přesídleným osobám. Uvedené vyplývá ze zpráv o zemi původu (např. Informace OAMP ze dne 14. 9. 2018). Vnitřním přesídlením by stěžovatel také vyřešil problémy, které měl na východě Ukrajiny pro své proukrajinské názory. Krajský soud se v napadeném rozsudku zabýval také otázkou možného pronásledování stěžovatele v zemi původu na str. 7 a 8, k bezpečnostní situaci na Ukrajině a možnosti vnitřního přesídlení, potažmo situací vnitřně přesídlených osob se krajský soud podrobně zabýval na str. 9 až 12 napadeného rozsudku. NSS podotýká, že problémy vnitřně přesídlených osob, které stěžovatel uváděl v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu (str. 5 protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany), se týkaly situace, která na Ukrajině nastala v roce 2014. Od této doby se situace změnila. Osobám, kterým byla okolo roku 2015 udělena v ČR doplňková ochrana s ohledem na bezpečnostní situaci na východě Ukrajiny a nemožnost využití účinného vnitřního přesídlení, tato doplňková ochrana nebyla nadále prodlužována, neboť situace vnitřně přesídlených osob byla stabilizována a je jim dostatečně zajištěna pomoc (srov.

pokračování

k tomu např. usnesení NSS ze dne 7. 3. 2019, čj. 10 Azs 261/2018-38). Případné problémy rodiny při realizaci vnitřního přesídlení, které stěžovatel v kasační stížnosti popsal, nejsou relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Stejně tak v ČR u stěžovatele je např. tzv. jazyková bariéra.

[17] Kasační námitky ve vztahu k novému těhotenství partnerky stěžovatele a k nové situaci založené pandemií COVID-19 jsou nepřipustné, protože neodrážejí ani situaci v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), ani v době rozhodování krajského soudu [čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU,¹ srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015-32, resp. nález ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16 (N 66/81 SbNU 153), body 31 až 36].

[18] Zákon o azylu a ustálená judikatura NSS tedy poskytují dostatečnou odpověď na všechny námitky uvedené v kasační stížnosti. NSS neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

[19] Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a NSS ji proto odmítl podle § 104a s. ř. s.

[20] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[21] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven usnesením NSS ze dne 26. 3. 2020, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Advokát provedl ve věci dva úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a sepsání kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za provedené úkony právní služby advokátovi náleží mimosmluvní odměna ve výši 6 200 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkony právní služby tedy advokátovi náleží 6 800 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Tuto částku NSS vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 29. července 2020

Ondřej Mrákota

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 60-95

předseda senátu